

Södra skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2017/2018

Verksamhetsformer som omfattas av planen Fritidshem, Förskoleklass, Grundskola 1-6

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen fritidshem, förskoleklass och grundskola 1-6

Ansvariga för planen Rektor Lotta Arenvall, Cecilia Johansson och Lena Wallin

Vår vision Alla elever går i skolan med visshet om att bli behandlade med respekt. Alla elever deltar i all verksamhet, utan att bli utestängda eller känna utanförskap. Skolan erbjuder miljöer som främjar lärande och skapar demokratiska relationer.

Planen gäller från 2017-05-10

Planen gäller till 2018-05-09

Elevernas delaktighet Eleverna deltar genom att medverka vid kartläggningen-Husmodellen, både i skolan och på fritidshemmet. Förskoleklassen gör trygghetsanalys.

Vårdnadshavarnas delaktighet Vid informationsmöte/föräldramöte avsätts tid för samtal och påverkan av planen. Likabehandlingsplanen ligger på skolans hemsida med kontaktuppgifter för frågor och åsikter. Förslag på förändringar lämnas till ansvariga.

Personalens delaktighet Personalen görs delaktig i kartläggningen genom att de leder eleverna i kartläggningsarbetet.

Förankring av planen Planen förankras hos elever genom delaktighet i kartläggningsarbetet. Klassläraren presenterar planen för eleverna när skolan startas upp på höstterminen. På ett informationsmöte/föräldramöte presenteras planen varje läsår med hjälp av tolk, på de språk som finns representerade på skolan. Ansvariga för Likabehandlingsplanen presenterar planen för anställda under uppstarten på höstterminen. Rektor ansvarar för att övrig personal informeras.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats I mars 2017 gjordes kartläggningar enligt Husetmodellen i åk 1-6. Förskoleklassen gjorde en trygghetsenkät. Eleverna i åk 5-6 har skrivit in förslag på åtgärder i resultat/analys delen.

På en uppföljningskonferens delger pedagogerna varandra resultaten av kartläggningarna. Föräldrar uppmanas via hemsidan att ta del av likabehandlingsplanen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan Elever och pedagoger

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan Resultatet var att flera av de kränkningar som eleverna upplevde i mars 2016 inte längre förekommer, men att det har tillkommit en del nya.

Årets plan ska utvärderas senast 2018-05-09

Beskriv hur årets plan ska utvärderas Under mars 2018 görs återigen kartläggning med Husmodellen samt med trygghetsenkät. Resultatet jämförs med förra årets kartläggning för att se om någon förändring skett. Eleverna är delaktiga.

Ansvarig för att årets plan utvärderas Rektor, Cecilia Johansson och Lena Wallin

Främjande insatser

Namn Utbildning av personal

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning All pedagogisk personal har ett normkritiskt förhållningssätt i sin verksamhet.

Insats Skolans handledare i jämställdhetsarbetet planerar och håller i en pedagogisk diskussion en gång i månaden för all pedagogisk personal. All nyanställd personal får gå utbildning i På Lika Villkor, en utbildning som sker på Skolkontoret av genuspedagog.

Ansvarig Cecilia Johansson, Lena Wallin

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Jämställdhet

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling, Kön och Sexuell läggning

Mål och uppföljning Södra skolan är jämställdhets certifierad enligt På lika villkors kriterier.

Insats Så här ser Södra skolans jämställdhetsplan ut:

Vi identifierar ett eller flera problem inom jämställdheten som vi i vår skola vill komma till rätta med.

Elever

Vi ser att flickor och pojkar som bryter mot normen kan bli utsatta. Flickor och pojkar inte får tillgång till alla verksamheter eller förmågor. Vi ser också att vissa pojkar tar mer plats än flickor och andra pojkar i korridorer, i köer och på skolgården. Dessutom förekommer verbala kränkningar oftare i gruppen pojkar än i gruppen flickor.

Personal

Vi upplever att jämställdhetsarbetet inte genomsyrar allt vi gör i personalgruppen.

Övergripande mål

Vi sätter upp övergripande mål som ska lösa problemet. Vi funderar över vilket är det önskade läget?

Elever

Vi ser att flickor och pojkar har möjlighet att utmana traditionella könsmönster samt att bli bemötta och stärkta som individer och inte utifrån kön. Flickor och pojkar reflekterar kring traditionella könsmönster och normer. Flickor och pojkar har god självkänsla, självtillit och insikt om att alla människor har lika värde. Både flickor och pojkar får stöd att utvecklas maximalt. Både flickor och pojkar upplever sådan arbetsro, att de kan ta tillvara sin tid i skolan och på fritidshemmet på ett tillfredsställande sätt.

Språk, bilder och litteratur

Det språk som förekommer upplevs inte som kränkande vare sig av pojkar eller flickor. Litteraturen i skolan stärker barnen att utveckla sin personlighet oavsett kön.

Personal

Vi arbetar genusmedvetet och ser till att flickor och pojkar får uppmärksamhet och bekräftelse i samma utsträckning. Vi stärker flickor och pojkar i sin förmåga att göra individuella val, då vi till exempel inbjuder flickor och pojkar att prova samtliga rastaktiviteter och lekmaterial, där vi sedan ger dem samma möjligheter att använda dessa.

Arbetsätt / förbättringsidéer

Vilket förhållningssätt och vilka aktiviteter/metoder använder vi för att nå det önskade läget? Vilka aktiviteter/metoder har vi för att få bort eventuella hinder?

Elever

Samtliga flickor och pojkar i åk 1- 2- 3- 4- 5-6 ansvarar för uppgiften som matsalsvärd. På idrottslektioner ska pojkar och flickor prova alla aktiviteter ex. hoppa hopprep, dansa, fotboll, landbandy, ledarskap. I hem-och konsumentkunskap utvecklar eleverna kunskaper om jämställdhet och arbetsfördelning i hemmet.

Personal

Vi, som personal på Södra skolan, är observanta på vårt eget, varandras och våra elevers förhållningssätt mot flickor och pojkar. Vi uppmärksammar härskartekniker och maktlekar hos barn och försöker ge flickor och pojkar redskap att själva upptäcka och motverka dessa. Vi för också samtal i både elev- och personalgrupp om vad kränkande behandling är och utvärderar kontinuerligt hur flickor och pojkar upplever kränkningar i den dagliga verksamheten. Vi ingriper direkt när vi upptäcker att någon blir kränkt. Vi gör medvetna gruppindelningar och placeringar som styrs utifrån behov, eleverna får inte välja. Vi ser till att inget barn ska behöva agera stötdämpare eller på annat sätt ansvara för andras uppträdande. Talutrymmet och uppmärksamheten från pedagogen fördelas jämnt. Vi för samtal om och uppmärksammar försiktiga och tysta flickor och pojkar ur ett genusperspektiv. Dessutom påminner vi oss själva och varandra att tilltala eleverna vid namn och inte som grupp; "grabbar" eller "tjejer". Ordningsregler ska revideras och följas av alla på skolan och vi tar hjälp av språkstödare för att göra reglerna tydliga för nyanlända elever. Vi pedagoger har diskuterat oss fram till ett gemensamt förhållningssätt för att uppnå trygghet och studiero i skolan och på fritidshemmet. Vi för samtal i både elev- och personalgrupp om vad kränkande behandling är och utvärderar kontinuerligt hur flickor och pojkar upplever kränkningar i den dagliga verksamheten.

Språk, bilder och litteratur

I årskurs 1-6 får eleverna träna sig i att reflektera över genus gemensamt inom skolans ämnen såsom t.ex. SO, svenska och bild samt uttrycka sig via skrift, bildspråk etc. Varje pedagog lägger in ett genusperspektiv i de läromedel där detta saknas, exempelvis historieböcker som behöver kompletteras med kvinnors historia eller matematikböcker där exemplen befäster stereotyper. Varje personal samtalar med flickor och pojkar om fördomsfulla uttryck/bilder i litteraturen. I förskoleklass får eleverna exempelvis titta på bilder och lyssna på sagoböcker valda ur ett genusperspektiv samt diskutera detta under bland annat samlingen. Vi byter ibland kön på tex yrkesroller vid högläsning. Vi, som personal, är uppmärksamma på vilka bilder vi använder i tex hembrev och vi är uppmärksamma på vilka bilder vi visar i skolans lokaler. Vi har startat en digital gemensam bildbank på (G:). Vi köper in och kompletterar med böcker som fattas, ur ett normkritiskt perspektiv, bokansvarig på skolan har ansvaret och verkställer inköpen.

Sätt att mäta

Vi väljer ett sätt att mäta som visar att personal och verksamhet rör sig i riktning mot det önskade läget. Vi beskriver hur vi ska göra. Vi arbetar med "Huset" varje hösttermin, där vi kartlägger var eleverna känner sig otrygga i skolan/på skolområdet/externa områden där eleverna har undervisning, och orsakerna till varför de känner sig otrygga. Vi analyserar kartläggningarna, och följer upp dem för respektive klass. På utvecklingssamtalen höst och vår får eleverna fylla i munnar som visar om de känner sig trygga. Uppföljningsträffar, övningar, information för nyanställda.

Hur och när följs handlingsplanen upp? Vilka litteraturstudier planeras? Hur planeras för nyanställda?

Vi träffas en gång/månad då vi bl.a. diskuterar vår handlingsplan utifrån På Lika Villkor och hur vårt arbete fortskrider, gör värderingsövningar och diskuterar. Inom dessa träffar lägger vi också tid på att informera, gå igenom och diskutera de olika stegen i vår kartläggning kring Likabehandlingsplanen, kränkande behandling. Istället för litteraturstudier får pedagogerna en läxa på varje träff t.ex. ta del av aktuell information gällande jämställdhetsfrågor, hemsidor eller uppgifter kopplade till innehållet på träffarna. Nyanställda får information och sätts in i arbetet med På Lika Villkor samt Likabehandling, och de blir också anmälda till grundutbildningen i På Lika Villkor.

Namn Interkulturell skola

Områden som berörs av insatsen Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning Södra skolan är en interkulturell skola där ingen kulturyttring eller religion ges företräde. Alla föräldrar känner delaktighet i skolans verksamhet.

Insats Vi uppmärksammar olika kulturers och religioners fester samt högtider. Vi är medvetna om att elevernas skolarbete kan påverkas av fastetider och högtider. Vid behov av ledighet tas det hänsyn till detta. Vi erbjuder tolk vid samtal och möten på skolan.

Vi strävar efter att våra elever ska känna igen sig i vårt skrift- och bildspråk, t ex vid val av läromedel, konst och bilder i hembrev. Vid avslutningen i kyrkan ser vi till att informera elever och föräldrar om att den ska vara icke-konfessionell. Vi uppmärksammar även kyrkans personal om detta.

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Tillgänglig undervisning

Områden som berörs av insatsen Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning Hela skolans verksamhet är lättillgänglig för alla elever oavsett funktionshinder.

Insats Vi kompenserar miljö, arbetssätt och organisation för att alla elever ska kunna delta i all verksamhet.

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Nolltolerans

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling

Mål och uppföljning Vi har en skola där alla vuxna och barn känner och tar ansvar för varandras trygghet och välmående.

Insats Ta upp en kränkning direkt och visa att du ser och bryr dig om. Vuxna är med bland eleverna, både utom- och inomhus, samt är goda förebilder.

I slutet av vårterminen och början av höstterminen planerar årskurs fem och sex lekdagar för årskurs F-4. I skolans ordningsregler finns tydliga konsekvenser för kränkande beteende (tillsägelse, enskilt samtal, föräldrakontakt).

Se vidare under rubriken **Kartläggning**.

Elevernas förslag på åtgärder/insatser: finns att läsa i resultat/analys delen.

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Regler efter mognad

Områden som berörs av insatsen Ålder

Mål och uppföljning När vi upprättar regler på skolan gör vi det utifrån elevens mognad. Ålder ska inte vara styrande.

Insats Alla på skolan ska vara medvetna om att det vi gör och de beslut vi fattar kan leda till åldersdiskriminering.

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Att motverka förekomsten av könsdiskriminering

Områden som berörs av åtgärden Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning Det ska inte förekomma kränkningar av kön och sexuell läggning på vår skola.

Åtgärd Vi genomför återkommande samtal tillsammans med eleverna med återkoppling till kartläggningen. Vuxna ska finnas på platser där kränkningar förekommer och frågar eleverna om allt känns bra eller om man känner sig illa behandlad. Vuxna ställer frågor utifrån resultatet av kartläggningen. På Södra skolan arbetar vi kontinuerligt med likabehandling. Vi ger eleverna kunskaper för att motverka fördomar och föreställningar om kön.

Motivera åtgärd Se ovan

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Att motverka förekomsten av diskriminering pga etnicitet och religion

Områden som berörs av åtgärden Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning Det ska inte förekomma kränkningar på grund av etnicitet eller religion.

Åtgärd Vi genomför återkommande samtal tillsammans med eleverna med återkoppling till kartläggningen. Vuxna ska finnas på platser där kränkningar förekommer och frågar eleverna om allt känns bra eller om man känner sig illa behandlad. Vuxna ställer frågor utifrån resultatet av kartläggningen. På Södra skolan arbetar vi kontinuerligt med likabehandling. Vi ger eleverna kunskaper för att motverka fördomar och föreställningar om etnicitet och religion.

Motivera åtgärd Se ovan

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Namn Att motverka förekomsten av kränkande ord, uttryck och handlingar.

Områden som berörs av åtgärden Kränkande behandling

Mål och uppföljning På vår skola ska inte kränkande ord, uttryck och handlingar förekomma.

Åtgärd I de lägre årskurserna har pedagoger och elever tillsammans skapat ett magiskt apotek utifrån resultatet av kartläggningen från föregående läsår. Eleverna har hittat på olika mediciner för att motverka kränkningar. Vi genomför återkommande samtal tillsammans med eleverna med återkoppling till kartläggningen. Vuxna ska finnas på platser där kränkningar förekommer och frågar eleverna om allt känns bra eller om man känner sig illa behandlad. Vuxna ställer frågor utifrån resultatet av kartläggningen. På Södra skolan arbetar vi kontinuerligt med likabehandling.

Motivera åtgärd Se ovan

Ansvarig Rektor

Datum när det ska vara klart 2018-05-09

Rutiner för akuta situationer

Policy Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling Rastvärdar för god uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig på lektionsfri tid.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Trygghetsgruppen:

Eva Winther eva.winther@falun.se, Lena Kempe lena.kempe@falun.se,

Rebecka Hellström rebecka.hellstrom@falun.se,

Johanna Sundman johanna.sundman@falun.se

Caisa Norman Åkerström caisa.norman-akerstrom@falun.se,

Stina Pollack stina.pollack@falun.se, Caroline Skogmo caroline.skogmo@falun.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever Arbetsplan mot mobbning Bilaga 1

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal Rektor

Rutiner för uppföljning Arbetsplan mot mobbning. Bilaga 1

Rutiner för dokumentation Arbetsplan mot mobbning. Bilaga 1

Ansvarsförhållande Efter att ha fått ärendet sköter Trygghetsgruppen rutinerna.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder Huvudsakligen Husmodellen från DO.

Områden som berörs i kartläggningen Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Sexuell läggning samt ålder.

Fritidshemmet

På fritidshemmet tränas barnen i att uttrycka och beskriva känslor genom olika aktiviteter, skönlitteratur och samtal, både enskilt och i grupp.

Vi har vid de återkommande fritidsmöten, som är barnens forum, diskuterat och gått igenom fritidshemmets ordningsregler och vi diskuterar ofta hur vi ska se till att alla mår bra.

Med hjälp av "Huset-modellen" har vi pratat om platser på fritidshemmet som kan upplevas otrygga. Kartläggningen visade att de yngre barnen upplever toaletterna som otrygga uppe i matsalen och toaletterna i våra hallar.

Vi har även daglig kontakt med föräldrar, både på morgonen och eftermiddagen, då vi kan diskutera barnens välmående.

Åtgärda

På fritidshemmet tränas barnen i att uttrycka och beskriva känslor genom olika aktiviteter, skönlitteratur och samtal, både enskilt och i grupp.

Vi har vid de återkommande fritidsmöte, som är barnens forum, diskuterat och gått igenom fritidshemmets ordningsregler och vi diskuterar ofta hur vi ska se till att alla mår bra.

Vi har även daglig kontakt med föräldrar, både på morgonen och eftermiddagen, då vi kan diskutera barnens välmående.

Undersöka

Med hjälp av "Huset-modellen" har vi på Hjärtat och Stjärnan pratat om platser på fritidshemmet som kan upplevas otrygga.

Vi har pratat med barnen i små grupper och gått igenom rum för rum.

Analysera

Kartläggningen visade att de yngre barnen upplever toaletterna som otrygga uppe i matsalen och toaletterna i våra hallar på Hjärtat och Stjärnan.

Följ upp och utvärdera

Det har medfört att vi står utanför toalettdörren när barnen på Hjärtat och Stjärnan önskar det. Tycker barnen inte att det behövs talar barnen ändå om för en vuxen när de ska gå på toaletten.

Förskoleklass Stjärnan

Åtgärda

I förskoleklassen Stjärnan arbetar eleverna med att uttrycka och beskriva känslor genom olika aktiviteter, skönlitteratur och samtal, både enskilt och i grupp. Vi har gemensamt gjort klassrumsregler som gäller i klassen och dessa påminner vi varandra om. Vi diskuterar ofta både ordningsregler, situationer som har uppstått och hur vi ska vara mot varandra för att alla ska må bra och känna sig trygga.

Undersöka

Med hjälp av huset-modellen har vi i förskoleklass Stjärnan pratat om olika platser på skolan som kan upplevas otrygga. Vi har pratat med barnen i små grupper och gått igenom rum för rum. Inför utvecklingssamtalen höst och vår får alla elever, tillsammans med föräldrar skriftligen besvara frågan "Är du trygg på alla platser i skolan?". Barnens svar diskuteras därefter tillsammans med föräldrar under utvecklingssamtalet. Om eleverna upplever otrygghet på någon plats eller i någon situation så läggs förslag på åtgärder fram. Dessa utvärderas i kommande samtal.

Analysera (Hur ser det ut/ resultat)

Kartläggningen visade att eleverna upplever toaletterna, både i matsalen och i våra kapprum, som otrygga platser. Dem är även otrygga i omklädningsrummet vid idrotten om ingen vuxen är med och vid "hålen" på skolgården. (bakom Stjärnans klassrum mot fotbollsplanen). Även att sätta på sig skridskor i hallen känns lite läskigt.

Följ upp och utvärdera

Det har medfört att vi står utanför toaletterna när barnen på Stjärnan önskar det. Tycker barnen inte att det behövs talar barnen ändå om för en vuxen när dem ska gå på toaletten. När det gäller omklädningsrummen är alltid en vuxen med eleverna där och vid "hålen" på skolgården håller vi vuxna extra koll. Att vara ensam och sätta på sig skridskorna försöker vi undvika genom att eleverna berättar för en vuxen om dem behöver hjälp i hallen.

Kartläggning i F-klass Hjärtat

Inför kartläggningen i F-klass

I det pedagogiska arbetet lyfts barnens känslor fram. Eleverna tränas i att uttrycka och beskriva känslor genom olika uppgifter, skönlitteratur, samtal, känslkort. Vi arbetar för att medvetandegöra elevernas känslor och hur varje individ bär ett personligt ansvar för sina kamraters trygghet och välmående.

Kartläggningen i F-klass

Under våren 2017 har vi genomfört utvecklingssamtal tillsammans med elever och föräldrar, där eleverna skriftligen och muntligen fick besvara frågan om de är trygga på alla platser i skolan. Elevernas svar har sedan diskuterats tillsammans med föräldrar under utvecklingssamtalet. Det har visat sig att samtliga elever i förskoleklass hjärtat upplever sig vara trygga på skolans samtliga platser.

Resultat och analys

Kartläggningen i F-klass Hjärtat visar att samtliga elever känner sig trygga i skolans alla miljöer. Dock har det framkommit att eleverna har en del åsikter kring de olika miljöerna på skolan, vilket redovisas här nedan.

Skolgård <ol style="list-style-type: none">1. Inte knuffas så mycket2. Inte brottningslekar3. Alla slänger skräp4. Vill inte ha mycket ljud5. Tråkigt att de knuffas	Idrott <ol style="list-style-type: none">1. Vill att det ska vara tystare2. Det är mycket höga ljud3. Vill inte att det ska skrikas4. Måste lyssna på läraren	Toaletten <ol style="list-style-type: none">1. Lukt illa2. Ofta kiss på toan3. Inte bra -slänger för mycket papper i toan4. Inte slänga papper på toa golvet5. Spola efter sig6. Stopp i toaletten7. Äckligt
Klassrummet <ol style="list-style-type: none">1. Träna på att sänka volymen2. Man ska lyssna mer	Fritids <ol style="list-style-type: none">1. Har inte så mycket kompisar2. Leka fritt3. Inte springa så mycket4. Inte så mycket ljud5. Vara ute när det regnar	Korridor <ol style="list-style-type: none">1. Några stör i korridoren2. Stökigt3. Dåligt att lämna mamma och pappa4. Trött5. Dåligt för att alla slänger kläder på golvet
Matsalen <ol style="list-style-type: none">1. För mycket ljud2. Lång kö3. Tappar glas	Buss/Gå/Cykel/Bil till skolan <ol style="list-style-type: none">1. Inget	

Undersökning 1A+B

Vi har lagt ner mycket tid att prata om skolans ordningsregler samt satt upp regler som gäller för respektive klassrum. Tillsammans har vi byggt upp ett klimat där alla känner sig säkra och allas röster är lika mycket värda. Vi strävar efter att fördela ordet lika mellan pojkar och flickor. Vi läser böcker med varierande huvudpersoner (pojkar/flickor). Vi delar in eleverna i blandade grupper. Vi vuxna har strävat efter att förebygga uppkomsten av konflikter genom att bland annat ligga steget före. Vi har sett på serien "Vara vänner" och vi har bearbetat varje program på olika sätt. Vi har även arbetat med 7-20:s material Minior som stärker elevernas självbild och sociala kompetens.

När vi har genomfört "huset" har vi diskuterat ett rum i taget i helklass.

Vi har låtit genomförandet tagit den tid eleverna behöver. Vi har använt oss av orden trygg och otrygg i diskussionen för att använda ett ord som eleverna är bekanta med.

Analysera åk 1A+B

Kartläggningen visar att det sker kränkningar i alla "rum".

Skolgård <ul style="list-style-type: none">• En del lärare lyssnar inte på vad elever säger• När kompisar bråkar känner sig elever otrygga• Vid isplan är det otryggt (vinter)• Klätterställningen, ibland för många• En elev berättar att en annan elev retas• Vissa brottas• Vid ena sidan av skolgården (vid isplanen) sker fler bråk, för få rastvakter där.	Idrott <ul style="list-style-type: none">• Elever skriker i pojkarnas omklädningsrum• Förut släckte någon lyset (kände sig rädd)• Grej mellan madrasserna vid tjejernas omklädningsrum som man kan göra sig illa på• Tjejerna känner sig otrygga då de har svårt att öppna dörren till omklädningsrummet	Klassrum <ul style="list-style-type: none">• Man får ont i öronen när andra pratar
Toalett <ul style="list-style-type: none">• Ofta stopp i toaletterna• Elever rycker i dörren fast haspen är på (lås)• Några öppnar dörren på stora toaletten• Haspen lossnar	Fritidspass <ul style="list-style-type: none">• Många pratar och lyssnar inte på fritidspedagogen	Korridor/Hall <ul style="list-style-type: none">• Det är trångt i kapprummet, (lätt att krocka).

Matsal <ul style="list-style-type: none"> • ingen matro • Några är lite rädda för matpersonalen, man får inte ta maten själv 		
---	--	--

Åtgärda åk 1a+b

De allra flesta punkter handlar om elever som inte följer skolans ordningsregler, detta får andra elever att känna sig otrygga. Vi upplever att de bråk som sker under skoldagen sker på rasterna. Eleverna själva säger att många elever aktivt går till långsidan vid isplanen för att leka lekar som man inte får t.ex. brottning. De upplever att det sällan är någon rastvakt där.

Toaletterna är upphov till oro då många drar sig för att gå på toaletten. De känner sig otrygga då de inte kan låsa ordentligt om sig.

Det vi kan jobba vidare med är att repetera ordningsreglerna, fortsätta att jobba aktivt med värdegrunden och fortsätta arbeta aktivt med att skapa ett tryggt och tillåtande klimat.

Åk 2

Undersöka

Med hjälp av "Huset-modellen" har eleverna i grupp gemensamt diskuterat skolans olika "rum" och fått säga vad/när man känner/känt sig kränkt.

Analysera

Revideringen av den kartläggning som gjordes i åk 1 visar att vi behöver arbeta aktivt med kränkande behandlingar. Dessa förekommer i alla skolans olika "rum". Några punkter kunde tas bort eftersom de inte längre förekommer. Det som förekommer är:

Skolgård <ul style="list-style-type: none"> • Ibland säger flickor och pojkar att jag inte får vara med • Några flickor och pojkar retas • Några flickor puttas • Några ändrar i leken • Några förstör andras byggen 	Idrott <ul style="list-style-type: none"> • Flickor och pojkar skriker högt i omklädningsrummen • Alla följer inte spelets regler • Några skrattar och gör grimaser när t ex bollen kommer fel • Några klarar inte av att vara en "bra" vinnare 	Klassrum <ul style="list-style-type: none"> • Några skriker i klass-rummet • Några går runt och stör andra när de är klara • Några rotar i andras lådor
--	--	---

<p>Toalett</p> <ul style="list-style-type: none"> • Några försöker låsa upp låset • Några rycker i handtaget • Ospolade toaletter • Kiss på ringen och golvet 	<p>Skolfritids/fritidspass</p> <ul style="list-style-type: none"> • Några flickor flyttar på sig när jag kommer • Flickor och pojkar skrattar när jag gör fel 	<p>Korridor/hall</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrik i korridoren • Några tar bort ens kläder för att hänga upp egna • Spring i korridoren
<p>Matkön</p> <ul style="list-style-type: none"> • Några trängs (flickor och pojkar) • Några pojkar gör fula miner • Några pojkar puttas • Högt prat • Vissa springer förbi kön 	<p>Matsal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Höga ljud • Några flyttar om andras kläder • Några busar med min mat • Två pratar om att leka fast vi sitter flera vid bordet • Några springer ut från matsalen • Några tränger sig före 	

Åtgärda

Under revideringsarbetet har eleverna diskuterat olika förslag på vad man kan säga och göra för att motverka kränkande ord och handlingar. Vi har diskuterat och gått igenom skolans ordningsregler och hur en bra kompis ska vara. Utifrån detta har vi skrivit ner "Tvåornas må bra regler". Vi har haft samtal i mindre grupper, både tjejer och killar. Konflikter tas omedelbart om hands och löses efter bästa förmåga. Vi vuxna strävar efter att förebygga uppkomsten av konflikter genom att bli ligga steget före. Vi hittar bra sätt för att minska på den starka tävlingsanda som råder t ex att vid köbildningar uppmuntra till att det inte ska löna sig att vissa alltid hamnar först i kön. När vi går ut ur klassrummen eller ska in i matsalen bestämmer vi vuxna t ex en färg, ett klädesplagg, födelsedagsmånad mm.

Med hjälp av bland annat material från sli.se och UR material har vi sett filmer och diskuterat. Vi har fört diskussioner i helklass och i mindre grupper.

Vi arbetar nu med "Mitt uppdrag". Uppdragen är utformade för att passa in i det som uppkommit i Huset-modellen och visat sig vara kränkande ord eller handlingar och arbetar sedan med uppdragen varje vecka. Vår strävan är att ha ett tillåtande klassrumsklimat för att alla ska våga komma till tals.

Åk 3

Undersöka

Huset reviderades och aktuella rubriker lades till. Eleverna fick varsin kopia att fylla i enskilt och anonymt.

Analysera

Kartläggningen visar att eleverna behöver arbeta med värdegrundsfrågor för att undvika att olika kränkningar uppstår.

Skolgård	Idrott	Klassrum
<ul style="list-style-type: none">• Några drar ner varandra från klätterställningen.• Ibland känns det som att någon tittar på mig.• Ibland hoppar någon in i en lek och tar över.• Orolig för att bli retad och knuffad.• En del springer ifrån och säger fula saker när ingen ser.• Några kastar snöbollar på varandra.• Några puttas i kompisgungan.• Vissa ignorerar andra.• Några puttas• Några säger dumma saker.	<ul style="list-style-type: none">• I omklädningsrummen skriker några.• Orolig för att någon ska krocka med mig.• Några skriker• Det luktar illa.• Vissa drar ut på tiden för de vill inte vara med.• Bråk ibland• När alla klagar på mig.• Några säger elaka saker i omklädningsrummen.• Några skräms i omklädningsrummen.• Några erkänner inte när de har förlorat.• Vissa "satsar" på kullekar.• Vissa fuskar.• Killar kommer in i tjejernas omklädningsrum.	<ul style="list-style-type: none">• Pratigt, högt ljud i klassrummet.• Det finns några som stör.• Vi får färre lektioner då vi får vänta på andra.• Några visar dumma miner.

<p>Toalett</p> <ul style="list-style-type: none"> • När det blir kiss på toalettringen tar man inte bort det. • Orolig att dörren inte ska gå att öppna. • Att man inte ska knacka och fråga är "du klar snart". • Att någon kommer in när man är på toaletten • Att någon släcker lampan. • Papper på golvet. • Det luktar illa. • Några glömmer att spola. • Några skräms 	<p>Skolfritids</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det är rätt så mycket skrik • Målrummet är jättestökigt. 	<p>Korridor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det är några som springer i korridoren. • Många tar krokben i korridoren. • Det är vatten på golvet. • Vissa är i vägen när man ska klä på sig. • Någon säger att de såg något läskigt fast de inte gjorde det. • Det är ofta mycket bråk. • Kan vara lite tystare • Puttas, hoppar på
<p>Ingångar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det är många som trängs. • Det är många som går före i matsalskön och trängs. • En del håller för dörren ibland. 	<p>Matsal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Högt ljud i matsal. • Man pratar för mycket. • Äckliga matplatser. • Sparkar med skorna. • Att sitta kvar själv när alla går. • Prat mellan borden. • Flyttar på kläder och går på kläder som ligger på golvet. 	<p>Utflykt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vissa pratar mycket. • Några trampar på hämlarna när man går. • Att man inte trängs i ledet. • Att man ska komma bort • Knuffas med väskor.

Åtgärda

För att förbättra och förebygga att konflikter eller kränkande handlingar ska uppstå har vi bestämda platser i matsal, matsalskön, klassrum och vid utflykt. Regler till olika lekar går igenom mycket noggrant. Vuxna försöker att vara närvarande i korridorerna när eleverna är på väg ut på rast eller när elever är på väg in ifrån rast.

Eleverna har fått jämföra vad som har blivit bättre och vad som har blivit sämre med den tidigare kartläggningen och därefter fått komma med förslag på hur vi ska göra för att förbättra läget. Förslag som vi kommer att jobba vidare med.

Eftersom det framkommit i "Huset" och i övrig verksamhet att elever ibland kan prata illa om varandra och gör miner har ett samarbete med kuratorn påbörjats. Kuratorn kommer att hålla i tjej- och killsamtal i grupp. Tillsammans med kuratorn kommer eleverna att få föra samtal om värdegrund och trygghet. De kommer att samtala om hur eleverna tillsammans

kan skapa en miljö som är trygg för alla. Vi har även tittat på filmer och diskuterat filmer som berör detta ämne.

Det framkom också i "Huset" att en del elever upplever att det kan vara pratigt i klassrummet och i matsalen. I klassrummet kommer vi bland annat att arbeta med röda och gröna kort. Rött kort lägger eleverna på bänken då de behöver hjälp och grönt kort lägger eleverna på bänken då de inte behöver hjälp. De kan därmed arbeta på till nästa uppgift medan de väntar på hjälp. Vi har också pratat om att i klassrummet och i matsalen är det viktigt att enbart prata med de som sitter vid sitt eget bord.

ÅK 4

Undersöka

Eftersom huset-modellens rum inte längre kändes relevanta för eleverna i åk 4, så började vi med att revidera det. Det rum som de tog bort var där det stod buss och istället lade de till grupprum, till & från skolan och internet/sociala medier. I undersökningen deltog 16 elever, varav 7 pojkar och 9 flickor. I mars 2017 gjordes en ny kartläggning med "Huset" där eleverna fick utgå ifrån frågan *Vad har någon gjort mot mig?* Efteråt diskuterade vi sammanställningen.

Analysera

Klassen består av 17 elever och 16 av dem har deltagit i undersökningen. Av 16 stycken elever var det 9 stycken som inte upplevde att de hade blivit utsatta för någon kränkning. 3 av dem var flickor och 6 stycken var pojkar, vilket betyder att det är en pojke och 6 flickor som känner att de blivit utsatta för kränkningar. Kränkningarna är både verbala och fysiska. Kartläggningen i åk 4 visar att vi fortfarande behöver arbeta aktivt med kränkande ord och handlingar. Dessa förekommer på olika ställen i skolan.

Skolgård (F) Vissa försöker att slå ut mig på King.	Idrott (F) Säger att det är jag hela tiden	Klassrum (F) Retas och nypas (F) Svårt med språket
Toalett (P) Obekvämt när jag sitter (F) Papper kvar i toaletten (2 st F) Kiss på ringen/i toaletten (F) Luktas illa (F) Äckligt	Grupprum Inget	Till & från skolan (F) Ja men vill inte ta upp det
Korridor (F) Krokben (F) Knuffas/trängs	Internet/sociala medier Inget	Ingångar/entréer Inget
Matsal (F) Högt ljud (F) Går före i kön	Fritids	

Åtgärda

Under revideringsarbetet fördes en diskussion om vad och hur vi skulle kunna göra för att minska på de kränkningar som förekommer. Eleverna fick komma med förslag om olika sätt som man skulle kunna använda istället för de kränkande handlingarna. Under klassrådet, som vi har varje vecka, diskuterar vi också kring dessa frågor om hur eleverna kan tänka, fundera och göra när de möter andra i olika situationer. - *Gör om gör rätt.*

I svenskundervisningen har vi under läsåret även arbetat lite med Läsnoivor som är korta elevnära noveller. Genom frågeställningar, uppgifter och diskussioner har eleverna fått resonera kring olika problem som uppstått i boken. Tre av eleverna i klassen har inte deltagit i arbetet med novellerna då dessa elever är nyanlända och har haft annan undervisning. Eleverna har även under flera pass arbetat i grupper och helklass med videon *Stå upp för de tysta* av Lennart Bång som handlar om mobbning. Eleverna har fått arbeta utifrån frågor och påståenden som finns nedan. Sammanfattningen av svaren fick de sedan fundera kring och diskutera både i mindre grupp och helklass. Se nedan.

Sammanfattning åk 4- Stå upp för de tysta.

Skriv ner de känslor som du fick när du såg filmen!	Arg Ledsen Förvånad Chockad
Mobbning förekommer överallt, tyvärr även på vår skolan! Vilka av de utsatta karaktärerna finns på vår skola? <u>Ni ska inte skriva namn!</u>	Vi vet en som går i 3:an och går runt och är elak och slåss. Det är en i fyra som bara "skojar" men dom som blir utsatta tycker inte att det är på skoj. De finns en person i trean som slåss och säger dumma saker till andra. Någon i femman som tar och förstör andras saker. I alla klasser så finns de folk som säger saker på "skoj" och andra som inte gör något. Det finns några i åk 4 som retas. En person som går i 3an hen säger dumma saker till många folk och hen slåss. gör också dumma saker.hen skojar men den andra tycker inte är roligt.
Vad kan <u>du</u> göra för att de här barnen ska få det bra?	Säga till en fröken och om det inte är så stort så kan man gå i mellan. Man kan säga till de personerna att de inte är ok att säga eller göra så. Också säga till en lärare. Man kan sätta sig mellan de som bråkar eller mobbar. säga sluta och säg till en fröken.

Hitta på saker som **du/vi** kan göra för att förebygga att mobbning sker på vår skolan?

Prata med de som är dumma mot andra.
Man skulle kunna prata om de i klasserna och säga "Hur skulle du känna om du blev behandlad så här?".
Vi skulle också kunna göra affischer där de står skrivet hur man ska vara mot andra och vad man kan göra.
Man kan gå till den som är själv så att den inte känner sig ensam.
Säga till att mobbning är inte bra.

Förklara varför ni tror att åk 4 fick dessa känslor när de tittade på filmen:

Ledsen för att

Arg för att

Chockad för att

Förvånad för att

Ni har kartlagt vilka av de utsatta karaktärerna som finns på vår skola. Är det samma karaktärer i alla åldrar eller ser det olika? Förklara med hjälp av svaren på fråga två.

Nu ska ni göra en uppgift som vi kan arbeta med i klasserna för att förebygga att mobbning sker. Välj en årskurs (F- klass till åk 3) och berätta det för Lena så att ni inte väljer samma klasser. Ta hjälp av era svar på de två sista frågorna. Skriv nedanför!

ÅK 5

Undersöka

Eftersom huset-modellens rum inte längre kändes relevanta för eleverna i åk 5, så började vi med att revidera det. Det rum som de tog bort var där det stod buss och fritids. Istället lade de till slöjd/musik, grupprum, till & från skolan och internet/sociala medier. I undersökningen deltog 17 elever, varav 8 pojkar och 9 flickor. I mars 2017 gjordes en ny kartläggning med "Huset" där eleverna fick utgå ifrån frågan *Vad har någon gjort mot mig?* Efteråt diskuterade vi sammanställningen.

Analysera

Klassen består av 20 elever och 17 av dem har deltagit i undersökningen. Av 17 stycken elever var det 8 stycken som inte upplevde att de hade blivit utsatta för någon kränkning. 4 av dem var flickor och 4 stycken var pojkar, vilket betyder att det är 4 pojkar och 5 flickor som känner att de blivit utsatta för kränkning. Kartläggningen i årskurs 5 visar att vi fortfarande behöver arbeta aktivt med kränkande ord och handlingar. Dessa förekommer på olika ställen i skolan.

<p>Skolgård</p> <p>(F) En pojke visade fingret (P) En flicka är kaxig vid fotbollen. (P) En pojke slog mig på ögat. (P) sagt håll käften till mig.</p>	<p>Idrott</p> <p>(P) Stimmigt (F) 3 flickor ropade "Hon har bajsat Usch" (F) Stressigt när alla tittar.</p>	<p>Klassrum</p> <p>(F) Pratigt (F) När jag pratar lite skriker en pojke TYST!</p>
<p>Toalett</p> <p>(F) När jag sitter på toaletten så drar de i handtaget och frågar vem det är. (F) Säger: "Det luktar bajs" När jag har varit på toaletten.</p>	<p>Grupprum</p> <p>Inget</p>	<p>Till & från skolan</p> <p>Inget</p>
<p>Korridor</p> <p>(P) En pojke retade mig (F) Puttas (F) Pojke säger "ät mitt bajs" på somaliska. (F) Säger: "Fuck you, Håll käften" och visar fingret.</p>	<p>Internet/sociala medier</p> <p>Inget</p>	<p>Ingångar/entréer</p> <p>(F) Kallar mig fattig för att jag bor på Järnet. (F) En flicka i klassen viskar och säger att jag är dum. (F) En pojke i åk 6 släppte inte in mig när dörren var låst.</p>
<p>Matsal</p> <p>(P) En elev sitter och säger samma sak jättemånga gånger. (P) Pratigt (F) Någon tar alla mina kompisar. (F) Jag känner ensam och blyg.</p>	<p>Slöjd/musik</p> <p>(P) Stimmigt (F) Stör på musiken</p>	

Åtgärda

Under revideringsarbetet fördes en diskussion om vad och hur vi skulle kunna göra för att minska på de kränkningar som förekommer. Eleverna fick komma med förslag om olika ord/sätt som man skulle kunna använda istället för de kränkande orden och handlingarna. Under klassrådet, som vi har varje vecka, diskuterar vi också kring dessa frågor om hur eleverna kan tänka, fundera och göra när de möter andra i olika situationer. - *Gör om gör rätt.*

Vi har börjat att arbeta med boken *Vem är du?* som handlar om tolerans. I anslutning till boken får eleverna olika frågor som de får fundera och diskutera om. Diskussionerna sker både parvis, i grupp eller tillsammans i hela klassen. Under arbetet med boken gör vi en lista på saker utifrån påståendet: *Även om vi ser olika ut och kommer ifrån olika länder, så kan vi tycka lika och vara lika.*

I svenskundervisningen har vi under läsåret även arbetat med boken *Flickan i drömfångaren*. Genom frågeställningar, uppgifter och diskussioner har eleverna fått resonera kring olika problem som uppstått i boken. Bland annat har det handlat om grupptillhörighet, om att våga och kompisrelationer. Fyra elever har inte deltagit i arbetet med kring boken då dessa är nyanlända och har haft en annan undervisning.

Klassen har delats in i kill- och tjejgrupper för att få möjlighet att diskutera det negativa sociala spelet som förekommer i klassen. Under flera tillfällen har de fått diskutera tillsammans med kuratorn och då fått redskap att hantera detta på ett bättre sätt.

De har även under flera pass arbetat i grupper och helklass med videon *Stå upp för de tysta* av Lennart Bång som handlar om mobbning. Eleverna har fått arbeta utifrån frågor och påståenden som finns nedan. Sammanfattningen av svaren fick de sedan fundera kring och diskutera både i mindre grupp och helklass. Se nedan.

Sammanfattning åk 5- Stå upp för de tysta.

Skriv ner de känslor som du fick när du såg filmen!	Klump i halsen, ledsen, berörd, gråtfärdig, arg, sur, hjärtskärande, sorgligt, kunde knappt andas, förvånad
Mobbning förekommer överallt, tyvärr även på vår skolan! Vilka av de utsatta karaktärerna finns på vår skola? <u>Ni ska inte skriva namn!</u>	Slåss Åk 5 och 2, säger dumma saker Åk 1,5, och 6, gör dumma saker Åk 5,4,3 och 6 ,den som tycker hen inte är värd något och försöker göra sig osynlig Åk 5, den som inte ser ut som alla andra Åk 5, den som bara "skojar" Alla klasser i Södra skolan En i sexan blir utsatt för grupptryckhet. Fula ord förekommer ca 1-6. Alla på södra skolan brukar stå och kolla på när en annan gör illa någon. Vi har sett några som slåss i de yngre klasserna (t ex en i trean). Man hör svordomar från eleverna i klassen (t ex Fuck you, håll käften, dra åt helvete) Vi har inte sett eller märkt något i klassen för att alla är aktiva Några i Åk 5.

<p>Vad kan du göra för att de här barnen ska få det bra?</p>	<p>Fråga någon ifall den vill vara med på en lek ifall den är ensam på rasten. Ifall hen är ensam gå till den och va med den. Säg till ifall du hör någon säga dumma saker till hen. Stoppa den slåss, t ex säg sluta till den eller säg till någon lärare.</p> <p>Stå i vägen. Säg till. Säger till en lärare. Sluta mobba själv.</p> <p>Säga ifrån och hjälpa den som blir illa behandlad.</p> <p>Man är med de mer och står upp för de. Man kan också prata med de så de kan berätta hur de känner.</p>
<p>Hitta på saker som du/vi kan göra för att förebygga att mobbning sker på vår skolan?</p>	<p>Stå upp för de tysta, stå upp för de som blir mobbade, försöka prata med de som är utanför och att vi ser filmer om mobbning.</p> <p>Övervakningskameror.</p> <p>Utvecklingssamtal. Säg till. Vara snäll. Bli vän med den som blir mobbad. Sluta mobba själv.</p> <p>Bättre vänskap och hjälpa varandra. Man kan fråga om hen har några problem eller känner sig otrygg. Då kan man hjälpa de med sina problem. Det kan vara bra att hålla lite mer koll på den personen.</p>

Nu ska ni diskutera i grupper utifrån vad grupperna har kommit fram till.

Förklara varför ni tror att åk 5 fick dessa känslor när de tittade på filmen:

Klump i halsen/gråtfärdig för att

Ledsen för att

Berörd för att

Arg för att

Sur för att

Hjärtskärande för att

Sorgligt för att

Kunde knappt andas för att

Förvånad för att

Ni har kartlagt vilka av de utsatta karaktärerna som finns på vår skola. Är det samma karaktärer i alla åldrar eller ser det olika? Förklara med hjälp av svaren på fråga två.

Nu ska ni göra en uppgift som vi kan arbeta med i klasserna för att förebygga att mobbning sker. Välj en årskurs (F- klass till åk 4) och berätta det för Lena så att ni inte väljer samma klasser. Ta hjälp av era svar på de två sista frågorna. Skriv nedanför!

ÅK 6

Undersöka

Eftersom huset-modellens rum inte längre kändes relevanta för eleverna i åk 6, så började vi med att revidera det. Det rum som de tog bort var där det stod buss och fritids. Istället lade de till grupprum, till & från skolan, "Koppis", Västra skolan och internet/sociala medier. I undersökningen deltog 18 elever, varav 8 pojkar och 10 flickor. I mars 2017 gjordes en ny kartläggning med "Huset" där eleverna fick utgå ifrån frågan *Vad har någon gjort mot mig?* Efteråt diskuterade vi sammanställningen.

Analysera

Klassen består av 20 elever och 18 av dem har deltagit i undersökningen. Av 18 stycken elever var det 10 stycken som inte upplevde att de hade blivit utsatta för någon kränkning. 6 av dem var flickor och 4 stycken var pojkar, vilket betyder att det är 4 pojkar och 4 flickor som känner att de blivit utsatta för kränkning. Kartläggningen i årskurs 6 visar att vi fortfarande behöver arbeta aktivt med kränkande ord och handlingar. Dessa förekommer på olika ställen i skolmiljö och på Internet.

Skolgård Inget	Idrott (P) En pojke sköt bollen hårt i ryggen på mig. (P) En pojke nöp mig när vi dansade.	Klassrum (F) Låter högt (F) När lärarna är borta gör vissa saker de inte ska göra t. ex.kollar på videos. (P) Flera säger dumma saker på somaliska t ex "ät ditt bajs".
Toalett (F, 2 st. P) Luktas illa, kiss. (F) Mensbindor (P) Stör (F) Äckligt- Håller sig.	Grupprum Inget	Till & från skolan Inget
Korridor (F) Luktas illa (P) Flicka i åk 4 knuffade in mig mot klassrummet och stängde dörren.	Internet/sociala medier (2 st F) Vissa skriver "skit" t ex "trög" # Rebecca Rage"	Ingångar/entréer (P) En pojke släppte inte in mig när jag skulle gå på toaletten.

Matsal Inget	Västra skolan (F) Luktat illa, Ruttet ägg. (P) Blivit tacklad	Koppis (P) Vissa blir arga (P) Kaxiga
------------------------	--	--

Åtgärda

Under revideringsarbetet fördes en diskussion om vad och hur vi skulle kunna göra för att minska på de kränkningar som förekommer. Eleverna fick komma med förslag om olika ord/sätt som man skulle kunna använda istället för de kränkande orden och handlingarna. Diskussionerna skedde både parvis, i grupp eller tillsammans i hela klassen. Under klassrådet, som vi har varje vecka, diskuterar vi också kring dessa frågor om hur eleverna kan tänka, fundera och göra när de möter andra i olika situationer. - *Gör om gör rätt.*

Vi har också haft olika samtalsgrupper för att förebygga kränkningar och för att ge eleverna redskap till att lösa de problem som uppstår utan att kränka varandra.

Åk 6 har även under flera pass arbetat i grupper och helklass med videon *Stå upp för de tysta* av Lennart Bång som handlar om mobbning. Eleverna har fått arbeta utifrån frågor och påståenden som finns nedan. Sammanfattningen av svaren fick de sedan fundera kring och diskutera både i mindre grupp och helklass. Se nedan.

Sammanfattning åk 6- Stå upp för de tysta.

Skriv ner de känslor som du fick när du såg filmen!	Ledsen, Arg, Besviken, Glad, Förvånad, Hemskt, Rädd, Rörd
Mobbning förekommer överallt, tyvärr även på vår skolan! Vilka av de utsatta karaktärerna finns på vår skola? <u>Ni ska inte skriva namn!</u>	Klass 6, Klass 5, Klass 3, Klass 2 Den som säger dumma saker, Den som bara "skojar", Den som inte gör någonting, Den som inte tycker att hen duger som hen är, Den som inte ser ut som alla andra, Den som gör dumma saker <i>Det mesta här gäller klass 6 och lite klass 5</i> F-klass, treor: slåss F-klass, tvåan, Fyran, femman, sexan: Säger dumma saker/göra F-klass, sexan: Är inte värd något eller är osynlig. Hela skolan: Den som inte ser ut som dem andra. Sexan: Den som inte tycker att hen inte duger som hen är Ingen: Vill hellre bli slagen än att ingen ser en

	<p>Hela skolan: Den som bara "skojar" Hela skolan: Bara ser på Den som säger dumma saker, Den som bara "skojar" Den som står runt omkring och inte gör något Den som säger dumma saker förekommer i nästan alla klasser. Det finns dom som sticker ut lite. Den som bara "skojar". De som står runt omkring och inte gör något.</p>
<p>Vad kan du göra för att de här barnen ska få det bra?</p>	<p>Säga ifrån, stå upp för de utsatta, Om dom/någon skulle bråka kan man gå emellan Prata med en vuxen/lärare Försöka hjälpa barnet Säga "hej" Säga till en lärare, säga ifrån, Man kan gå emellan, säga till en vuxen, säga till personen som gör fel. Om någon är ensam kan man gå och prata med personen, eller vara med den.</p>
<p>Hitta på saker som du/vi kan göra för att förebygga att mobbning sker på vår skolan?</p>	<p>Skaffa kameror runt om skolan, Mer personer i trygghetsgruppen, Mer rastvakter, göra så att alla har respekt för varandra genom att ha en dag där hela klassen är med varandra och hänger och inte är i grupper. Prata om det i klassen Jobba med mobbning Att det finns en kurator som hen kan prata med Att man verkligen tar tag i saken om det förekommer Jobba med mobbning i skolan, Man kan leka olika lekar med hela klassen så att eleverna kan få ett starkare band och om några som sitter bredvid varandra bråkar så kan man sätta sig emellan Sätta upp skyltar där det står stoppa mobbning eller mobbnings förbud.</p>

Nu ska ni diskutera i grupper utifrån vad grupperna har kommit fram till.

Förklara varför ni tror att åk 6 fick dessa känslor när de tittade på filmen:

Ledsen för att

Arg för att

Besviken för att

Glad för att

Förvånad för att

Hemskt för att

Rädd för att

Rörd för att

Ni har kartlagt vilka av de utsatta karaktärerna som finns på vår skola. Är det samma karaktärer i alla åldrar eller ser det olika? Förklara med hjälp av svaren på fråga två.

Nu ska ni göra en uppgift som vi kan arbeta med i klasserna för att förebygga att mobbning sker. Välj en årskurs (F- klass till åk 5) och berätta det för Lena så att ni inte väljer samma klasser. Ta hjälp av era svar på de två sista frågorna. Skriv nedanför!